בס"ד

עטרת מרדכי

העלון השבועי להפצת תורה ברוחו של מרן
הגה"צ הראשל"צ הרב מרדכי אליהו זצוק"ל

כז' חשון ה'תשפ"ז | עלון מס' 576 | חיי שרה

זמני השבת:

עיר	כניסה	יציאה	ר"ת
י-ם	16:10	17:23	18:02
רחובות	16:28	17:25	18:00
חיפה	16:17	17:23	18:00
ב"ש	16:29	17:25	18:03
ת"א	16:26	17:24	17:59

המאמר המרכזי

מתורת מרן הראשל"צ הרה"ג מרדכי אליהו זיע"א

שישים ריבוא בחברון

כשאברהם קונה את שדה עפרון החִתי כמקום קבורה לשרה אמנו, הוא משקיע בקניין זה ארבע-מאות שקל כסף, למרות שמחיר הקרקע לא היה צריך להיות כל כך יקר.

במחיר הזה לא קנה אברהם רק את מקום הקבורה, אלא הוא קנה הרבה יותר מזה. כלשון הפסוק: "ויקם שָׂדֵה עֶפרון אשר בַּמַכְפֵּלָה אשר לִפני ממרא, השדה והמערה אשר בו וכל העץ אשר בשדה אשר בכל גְּבֻלו סביב". כמה הוא השטח "אשר בכל גבולו סביב"? אומר הגר"א, שאברהם קנה שטח שיכול להכיל שישים ריבוא בני-אדם. מקום בעבור 600,000 בני-אדם – שזה לא רק שטח מערת המכפלה, כפי שאנו מכירים היום, אלא שטח הרבה יותר גדול. ואת השטח הגדול הזה אברהם קנה לא בשביל דורו, שלא מנה מספר כל כך גדול של אנשים, אלא בעבור הדורות הבאים.

אדם תופס מקום של אמה על אמה (סוכה ז), "בית כור" נפדה בחמישים שקל כסף (ויקרא כז טז – ערכין יד) ויש בו 75,000 אמות מרובעות. בארבע-מאות שקל כסף פודין שמונה בית כור, שהם 600,000 אמות מרובעות.

אם אברהם קונה שטח כזה גדול, ברור שהוא לא קונה אותו רק לדורו. בימיו לא היו בעם ישראל כל כך הרבה אנשים. הוא קונה את המערה גם ליצחק ולרבקה. גם ליעקב וללאה. וגם לדורנו. נכון שהיו שנים רבות שלא אפשרו לנו להיכנס כלל למערת המכפלה, רק עד למדרגה השביעית. ברוך ה' שראינו עין בעין איך בדורנו זה פתחו בפנינו את כל השערים, וזוכים אנו להרבות תפילה ותורה במקום זה, ובוודאי יבוא היום שבו יהיו סביבות המערה שישים ריבוא מבניו. או אז ידעו כולם, כי הם עומדים על מקום שנקנה על-ידי אברהם אביהם.

אברהם ראה לנכון לשלם מחיר כל כך יקר בעבור שטח זה, למרות שיש לו הבטחה מהקב"ה שכל הארץ, ובה גם שטח זה, יינתנו לו ולזרעו אחריו. זו לא סתם הבטחה שנאמרה כמה וכמה פעמים, זו שבועה שנכרתה עליה ברית.

אברהם אבינו לא הרהר על הבטחתו ושבועותיו של הקב"ה. הוא פשוט ידע שצריך לעבוד על כך ששבועת ה' תתגלה. אברהם הכין את הקרקע לדורנו. הדור שבו צריך להתעמת עם ישמעאל על המקום הקדוש הזה.

ובמדרש מובאים דבריו של רבי יודן בר סימון שאמר על מערת המכפלה: "זה אחד משלשה מקומות שאין אומות העולם יכולין להונות את ישראל לומר 'גזולים הן בידכם' ואלו הן מערת המכפלה ובית המקדש וקבורתו של יוסף" (בראשית רבה פרשה עט ז). וכל זה בזכות הקניין של אברהם במערה.

כיום אנו רואים שהייתה סיבה לכך שאברהם אבינו שילם כל כך הרבה. **עיקר הצער שבו מצערים אותנו הערבים, האו"ם ושאר אומות העולם הוא על שלושת המקומות הללו: חברון, שכם וירושלים. שלושה מקומות שהם שורש הקדושה**. מובטחים אנו שקטרוגם לא יועיל מאומה, גם בגלל ש"כוח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גויים", וגם בגלל קניין האבות.

רש"י מביא בשם חז"ל שאלה: למה המילה "שנה" חוזרת כל פעם מחדש – "מֵאָה שָׁנָה, וְעֶשְׂרִים שָׁנָה, וְשֶׁבַע שָׁנִים"? למה לא נאמר כמו בכל מקום מאה-עשרים-ושבע שנה? ועונה רש"י בשם חז"ל: "לומר לך שכל אחד נדרש לעצמו, בת מאה כבת עשרים לחטא. מה בת עשרים לא חטאה, שהרי אינה בת עונשין, אף בת מאה בלא חטא. ובת עשרים כבת שבע ליופי".

אנו מכירים את כוח ההתחדשות של שרה. כשהיא בת תשעים היא יולדת את יצחק. אחרי בלותי הייתה לי עדנה. התחדשות שהיא יסוד לידת יצחק, יסוד קיומו של עם ישראל. התחדשות מול התאבנות. ונושנתם, והשחתם – אבד תאבדון. הלא כך אומרת התורה. אם התורה לא תהיה בכל יום כחדשה – יהיה אסון. (דברים פרק ד) "כִּי תוֹלִיד בָּנִים וּבְנֵי בָנִים וְנוֹשַׁנְתֶּם בָּאָרֶץ וְהִשְׁחַתֶּם וַעֲשִׂיתֶם פֶּסֶל תְּמוּנַת כֹּל וַעֲשִׂיתֶם הָרַע בְּעֵינֵי ה' אֱלֹהֶיךָ לְהַכְעִיסוֹ. הַעִידֹתִי בָכֶם הַיּוֹם אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ כִּי אָבֹד תֹּאבֵדוּן מֵהַר מֵעַל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם עֹבְרִים אֶת הַיַּרְדֵּן שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ לֹא תַאֲרִיכֻן יָמִים עָלֶיהָ כִּי הִשָּׁמֵד תִּשָּׁמֵדוּן".

את יסוד ההתחדשות הזה טובעת בנו שרה, והוא מתגלה בשעת פטירתה. בחינת "גדולים צדיקים במיתתם יותר מבחייהם". אריכות השנים לא גורמת לשרה ירידה ברוחניות ולא בגשמיות. יש לה כוח של התחדשות. "אחרי בלותי היתה לי עדנה". כנראה שאת הדברים הללו אמר אברהם בעת שהספיד אותה: "ויבוא אברהם לספוד לשרה ולבכותה". המעיין בפסוק יכול לשאול: הלא זה הפך מדרך הצער שיש על אדם רגיל שנפטר. בוכים בעת פטירתו, ואחר כך מספידים, בעת קבורתו. אצל שרה בא הבכי רק אחרי ההספד. רק אחרי ההספד הבינו בני חת את ההפסד הגדול שנגרם בפטירתה של שרה. רק אחרי שהבינו את מעלת שרה הסכימו למכור את שדה מערת המכפלה, המקום שבו קבורים אדם הראשון וחווה, האנשים שהביאו חיים לעולם.

(מעובד מתוך אביהם של ישראל על התורה)

החיזוק השבועי

איך אומרים תודה על השבת?? הרב אור דוד סונסינו שליט"א מרבני הכולל

"בבית שלנו אבא שלי הנהיג מנהג מיוחד, בכל פעם שאמא מגישה את האוכל, כל אחד מאיתנו היה מודה לה על האוכל ומשבח אותו כמה הוא טעים. יום אחד, אמא הכינה לי ארוחת בוקר מיוחדת, אכלתי במהירות שבעתי ברכתי ובאתי לצאת לעסקי, אחרי הברכה אני רואה את אמא שלי יושבת לידי, ושואלת אותי על האוכל. ואז היא אמרה לי במילים חמות: 'תדע לך, גם אם אתה חושב שזה סתם אוכל, אני מחכה לתודה שלך. זה מאוד חשוב לי!'"

הרא"ש מלמד אותנו בספרו אורחות חיים "ויקדים להתפלל ערב שבת תפלת מנחה כדי שיקבל עליו השבת מבעוד יום". הקב"ה נתן לנו במתנה את השבת, והיכולת שלנו להעריך ולהגיד תודה על המתנה הגדולה היא ע"י זה שאנו מראים לו כמה המתנה הזאת טובה וחשובה, **וכשאנו מכניסים שבת מוקדם אנחנו מראים להקב"ה שאנחנו מעריכים את המתנה ואנחנו אפילו מוסיפים עליה עוד זמן מזמנינו**. ואין לנו לזלזל בצורת ההודאה הזאת להקב"ה כי כל תודה אפילו הכי קטנה שיש היא אמירת תודה להקב"ה.

הליכות מבית מרן

הלכות ממרן

הרב יצחק חלימי שליט"א מאברכי הכולל

המשך דין אנשים שאינם מצטרפים למנין

מי שמכה את חברו - החרימוהו הקדמונים, וצריך התרת חרמות כדי שיוכל להצטרף למניין, אך מכיון שדבר החרם לא ידוע לרבים, ובערבי ר"ה ויוה"כ עושים התרת חרמות - אין להקפיד על כך. ויהיה רעוא מן קמי שמיא, שיחזרו כל פושעי ישראל למוטב, ותהיה יראת ה' על פניהם, וישראל עושה חיל.

יש מי שאומר שקטן, ואפילו אם כבר הגיע לי"ג שנה ויום אחד, אם לא הביא שתי שערות - לא מצטרף למניין, כיון שצריכים שני תנאים: שיהיה בן י"ג שנים, ושיביא שתי שערות. ויש אומרים שאם הגיע לגיל י"ג ויום אחד, מוחזק כמי שהביא שתי שערות ומצטרף למניין, וכן נוהגים (חוץ מקריאת פרשת "זכור" שאז חייב שיביא שתי שערות).

מי מצטרף למנין

נאמנות קטן - קטן נאמן לומר שהגיע לגיל בר מצוה.

שליח ציבור - שליח ציבור נחשב כחלק מהעשרה.

צורת מניית המניין - כשרוצים לדעת אם יש עשרה בבית הכנסת, אסור למנותם במספרים או באותיות, אלא ימנם במחשבה בלבד או יקרא פסוק שיש בו עשר תיבות, כגון: "ארץ חיטה ושעורה" וכו' וכדו'.

עשרה כשלא רואים אלו את אלו - עשרה שעומדים במקום אחד - מצטרפים למניין אעפ"י שלא כולם רואים אלו את אלו.

הלכות ברכות

הרב אליה צוברי שליט"א מאברכי הכולל

שאלה: אם שפך מהיין לתוך ידו או לכלי ושתה, האם הכוס נחשבת כוס פגומה?

תשובה: אף שאמרנו שאין מקדשים ומברכין ברכת המזון על כוס פגומה דהיינו ששתו ממנה, מכל מקום מבואר בגמ' ברכות (נב.) דאין זה אלא אם שתה מהכוס ממש, ולא אם שפך ממנה. וכן פסק השו"ע (סי' קפב סעי' ד). אולם הכף החיים (ס"ק כא) כתב שלכתחילה יש להחמיר בזה, ואין לברך עליה ברכת המזון, משום שמצינו שהרשב"א (שם) כתב להחמיר בזה.

שאלה: במקום שנותנים כוס קידוש או ברכת המזון לכל המסובין, האם אף הם צריכים כוס שאינה פגומה?

תשובה: כתבו הראשונים שהואיל והכוס שלפניהם אינה ראוי לברך עליה ברכת המזון, לכן צריך שהמברך יתן להם מהכוס שלו המתוקנת לתוך כוסם, ובזה יתקן את הכוס שלהם. וכן פסק השו"ע (סי' קפב סעי' ד). וכתב המשנה ברורה (ס"ק כג) שצריך שיתן קודם שישתה מהכוס, שהרי אחר ששתה אף הכוס שלו פגומה.

שו"ת בחושן משפט

הרב אהרון מזרחי שליט"א מרבני הכולל

אני יו"ר ועד עובדים במפעל בדרום הארץ, ובתוקף תפקידי כשאני מארגן נופשים וטיולים אני זוכה בכל מיני הטבות ומתנות. שאלתי האם מותר לי להנות מהטבות כאלה או שהם שייכות גם לאחרים?

כתב הש"ך (סימן קע"ה ס"ק ב', וסימן ס"ב ס"ק י"ג) שמתנה שניתנת לאחים השותפים בנכסי אביהם הרי היא שייכת לכלל האחים בשווה, אלא אם כן הנותן אמר בפירוש שנותן אותה לאחד האחים. והביא (בסימן קע"ה שם) שדעת מהרש"ל (ב"ק פרק הכונס סימן ל"ב) שהמתנה שייכת לאותם אחים שנתנו להם, ולא לכלל האחים. ולכאורה היה נרא"ה שלפי הש"ך המתנות וההטבות שייכות לכלל העובדים שהרי יו"ר הועד הוא שלוחם ופועל מכוחם, ולשיטת מהרש"ל הם שייכים למי שניתנו.

והנה כתב מרן (סימן קע"ח סעיף א') "שותפים שבקש אחד מהם מהמוכס שימחל לו, ומחל לו הוא לאמצע כאילו הוא שלוחם לבקש בשביל כולם. ואם מעצמו בלא פיוס אמר אני מוחל בשביל פלוני הוא שלו לבדו" וזוהי דעת הרא"ש (ב"ק פ"י סי' כ"ה) בשם רבנו שמחה שכתב שאם ביקש אחד השותפים שימחלו לו ומחל בסתם הריוח לאמצע. וכ"ד הש"ך (סימן ע"ז ס"ק י"ז) וכ"כ העיר שושן (סימן קע"ח סעיף א') והסמ"ע (ס"ק א'). ולדעת הסמ"ע אם השתדל שימחל לו הריוח לאמצע, אפילו אמר המוכס שמוחל לו בפירוש. ומעתיקו הרב מטה שמעון (הג"ט אות ג'), ובערוך השולחן (שם אות א'). וכדעת הרא"ש כתב בשו"ת מהרש"ם (חו"מ סי' י"א) וכתב שכדעת הרא"ש כך דעת בנו הטור ורי"ו (נתיב כ"ז). אך המהרש"ל (שם סימן מ"ה) פסק כמהר"מ שכל שמחל המוכס בסתם אף שעמד לפניו אחד השותפים המחילה לאמצע, אך כשפירש לפלוני המחילה לאותו אחד. והש"ך (שם ס"ק ב') ציין למש"כ מהרש"ל.

ויש לשאול לשיטת המהרש"ל מדוע במתנה שניתנה בסתם לאחד השותפים המתנה שייכת לו בלבד, ובמחילת המוכס בסתם היא לאמצע. ותירץ בפת"ח (ח"ז פ"א הערה נ"ח עמ' מ"ד) שבמוכס המחילה היא במכס השייך לשותפות ולכן המחילה לאמצע, אך במתנה שאין לה שייכות לשותפות בסתם המתנה שייכת לאותו שניתן לו.

ועתה צריך להבין לשיטת הש"ך הנ"ל (סימן ס"ב וקע"ה) שסתם מתנה לשותפים היא לאמצע, האם כוונתו שמקבל המתנה השתדל ופייס את הנותן לקבל ממנו מתנה ולכן היא שייכת לכלל האחים ויהיה דין מתנה כדין המתבאר במוכס שבגלל שהשתדל אצל המוכס הרי הוא כשלוחם ולכן המתנה של כולם, או שמתנה שניתנה בסתם הרי היא של כלל האחים אף שלא השתדל כלום לנתינתה ובכל זאת היא של כלל האחים. ולפי זה צריך להבין מדוע במכס שניתן בסתם הריוח למקבל. וכתב בפת"ח (שם) שבמתנה מסתבר שדעת הנותן לתת את המתנה לאמצע. ובזה מובן מש"כ הש"ך ששונה דין מציאה מדין מתנה, שמציאה היא של המוצא ולא של שאר האחים דתלוי בדעתו בלבד, אך מתנה היא לאמצע דתלוי בדעת הנותן.

והנה בנידו"ד המתנה ניתנה בלא כל השתדלות מצד היו"ר ונכנסנו לספק בדעת הש"ך שכתב שסתם מתנה שייכת לכלל השותפים האם כוונתו במתנה על ידי השתדלות שאז חשוב שליח של כלל השותפים ולכן מתנה לאמצע אך כשניתנה בסתם הרי היא של המקבל, או דמיירי אף במתנה שנתנה בסתם בלא השתדלות שגם אז המתנה לאמצע כמש"כ הפת"ח שמסתבר שדעת הנותן לתת את המתנה לכולם. ובפת"ח (שם פ"א סעיף כ"ח) כתב "יש אומרים שמתנה שניתנה לאחד מן השותפים הרי זה לאמצע" הרי שכתב פסק הש"ך אף בלא השתדל. וכ"כ בשם יש אומרים משום דעדיין דין זה בספק. ולכאורה עדיף להשוות דין מתנה לדין המפורש בסימן קע"ח, ועוד שדינו של הש"ך הוא דין מחודש שלא נמצא באחרונים.

הלכה למעשה

היו"ר יכול לזכות במתנה הנ"ל שניתנה לו בלא שום השתדלות מצידו.

עטרת תפארת

העלון מוקדש לע"נ מלכה ג'ינה בת רחל ע"ה
לרפואת אשת מרן זיע"א הרבנית צביה חנה בת אביגיל תחי'
לרפואת עדי בת מזל תחי' וריעות בת גילה תחי'

אורייתא הפרשה מזווית נשית

"וַיִּהְיוּ חַיֵּי שָׂרָה מֵאָה שָׁנָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וְשֶׁבַע שָׁנִים שְׁנֵי חַיֵּי שָׂרָה" (כ"ג, א')

"'שני חיי שרה' - כולן שוין לטובה" (רש"י)

יכולתה של שרה אמנו לקבל את כל מה שהקב"ה עושה, נבעה מכח הצניעות שלה. גם את רוח הקודש שלה וסגולת הנבואה שזכתה בה – סגולה שהיתה גדולה אפילו מזו של אברהם אבינו, כפי שאמר הקב"ה לאברהם אבינו: "כל אשר תאמר אליך שרה שמע בקולה" (כ"א, י"ב), וכדברי רש"י: "בקול רוח הקדש שבה, למדנו שהיה אברהם טפל לשרה בנביאות" – גם לסגולה זו זכתה בזכות צניעותה המופלגת.

כאשר באו המלאכים לאברהם היה זה יום חם, כי הקב"ה הוציא חמה מנרתיקה. שרה לא יצאה לקראתם מהאוהל. המלאכים שואלים את אברהם (ח"י, ט'): "איה שרה אשתך"? והתשובה: "באוהל". הם שאלו זאת כדי להבליט את מידת הצניעות שבה.

על פי זה יש לבאר את דברי המדרש (בראשית רבה נ"ח, ג') שכתב: "רבי עקיבא היה דורש והציבור מתנמנם. ביקש לעוררן, אמר: מה ראתה אסתר שתמלוך על שבע ועשרים ומאה מדינה? אלא תבוא אסתר שהיא בת בתה של שרה שחייתה ק' וכ' וז', ותמלוך על ק' וכ' וז' מדינות". לכאורה, מה הקשר בין הדברים?

והתשובה היא: מידת הצניעות. כבר ראינו את מה שלימדונו חז"ל (שמות רבה א', א'; תנחומא שמות, א'; זוהר חדש תיקונים כרך ב' צ"ג ע"ב), ש**שרה אמנו זכתה לנבואה ולרוח הקודש במעלה גבוהה יותר אפילו מזו של אברהם אבינו בזכות הצניעות המופלגת שהיתה בה.** גם אצל אסתר כתוב ששמרה את ציווי של מרדכי, ולא הגידה לאחשורוש את עמה ואת מולדתה. כשניסה אחשורוש לחקור אותה ולשאול אותה על אביה, היתה אסתר עונה לו שאין זה ענייננו. כששאל אותה לשם האמא שלה, היתה עונה לו שאין זה מן הצניעות להתעניין בנשים. גם כשאיים עליה שלא יישאנה לאשה אם לא תענה לשאלותיו, לא חששה אסתר, וענתה לו שאינה חפצה בכך ואינה רוצה בו כלל. לכן כתוב (אסתר ב', ח'): "ותלקח אסתר" – בעל כרחה. והנה, מצד ההגיון היה אמור אחשורוש לדחות אותה לגמרי; אך לא עשה כן, אלא אדרבה, בחר בה מבין כל אלפי המועמדות שרצו למלוך בכיפה. מדוע? בשל צניעותה של אסתר, מידה שלמדה משרה אמנו, שהצטיינה במידת הצניעות.

(מתוך דברי מרדכי)

פיה פתחה נשים ונפלאות

גבינה תוצרת בית

גם כשכבר היה מזון בשפע הרב נהג בפרישות. סיפרה לנו הרבנית צביה אליהו שליט"א, שבמשך עשרים שנה הרב זצ"ל לא אכל מוצרי חלב כלשהם, מכיוון שהיתה בהם אבקת חלב שיובאה מחו"ל. גם הבד"צים למיניהם לא היו מקפידים על כך והיו אומרים שזה בטל וכו , אבל לדעת הרב כל דבר של מחמצת הוא "מעמיד" ולא בטל ולכן הוא לא אכל. הוא לא אמר לנו לנהוג כמוהו, אבל הוא החמיר לעצמו.

כל אותן שנים הכינה לו הרבנית בעצמה גבינה ולֶבֶן. היא היתה שמה את החלב החמוץ בתוך שקית מבד שהיתה תופרת, כך עד שהחלב יתגבן לגבינה.

כשהרב אליהו התמנה לרב הראשי לישראל הוא שלח את הרב יחזקאל דאום ז"ל לאיטליה, כדי ללמוד כיצד להכין אבקת חלב ומחמצות שמהם עושים לבן וגבינה. אחרי שהרב דאום ז"ל למד, הוא דאג שייצרו בשביל "תנובה" מחמצות כשרות למהדרין, ומאז היו לכל הצרכנים של "תנובה" מוצרים כשרים בלי חשש של גבינת עכו"ם.

גם כשהרב אליהו היה רב ראשי לישראל והיתה לו מכונית שרד יוקרתית, הוא נהג בפרישות. הוא מעולם לא ניצל את מעמדו או סמכותו על-מנת לשפר את התנאים החומריים שלו.

מספר אסף, שהיה נוסע עם הרב לעתים קרובות, כי הרב מעולם לא ביקש מהנהג להדליק את המזגן או לכבות אותו. הוא לא היה אומר חם לי או קר לי. הוא חשב שאם הנהג מדליק מזגן, בוודאי חם לו או קר לו וצריך להתחשב בו. וזה היה בעיניו פלא גדול.

(מתוך אביהם של ישראל 3)

תאמר לבית יעקב

שו"ת שהופנו למרן הרב בנושאי הבית היהודי

שאלה: אדם שלא ידע מהי ההלכה, ומיעך בשבת אבוקדו ללא שינוי (כדרך שעושים בימות החול), האם סלט האבוקדו נאסר באכילה לו עצמו ולאחרים, או שהדבר מותר לכתחילה?

תשובה: אדם שריסק בשבת דבר שאסור לרסקו, אין לאכול את האוכל [בשבת אבל אחר השבת מותר] .

לגבי ריסוק אבוקדו או בננה. צריך שיעשה שני שינויים, היינו אם רגיל בחול לרסק בכוס, ירסק בשבת בצלחת או בקערה או להיפך, ושינוי נוסף שימעך בגב הכף או בגב המזלג. עיין בא"ח (פר' משפטים אות' ד'-ה'). ועיין שו"ע (סי' שכ"א סעי' ז') ומשנ"ב שם (ס"ק כ"ה) וכה"ח שם (ס"ק מ', ע"א). ואם ריסק בשינוי אחד בלבד, האוכל לא נאסר .

שאלה: רציתי לשאול את כבוד הרב בעניין חילול שבת, ולקבל מהרב תקנה על מעשי:

שני ילדי נולדו בשבת. נסעתי באמבולנס ללידה, האם יש בכך משום חילול שבת?

תשובה: עצם הנסיעה בשבת ללידה אין בה שום איסור, ולכן אין צריך על זה כל תיקון . (מתוך שו"ת הרב הראשי)

דברי התורה בעלון מוקדשים לע"נ: אהרון (הרון) בן סלימן, שמחה בת משיח, שלמה פרץ בן יקוט, חנה בת עדה, עליזה בת שמחה, ליזה בת גאולה ג'ורה, מישאל בן רחל, יוסף בן לדיסיה ומרדכי, רחל בת אורידה, רבי שלמה בן הרב משה זלה"ה, נחום שמואל בן פנחס, אילנה בת שושנה ונפתלי, נעמי בת בדרה, שחר בן בנימין ושפרה, הרב שמעון בר אליהו, עמרם בן בידה אליהו בן סוליקה, יוסף בן פנינה, הרב שלמה בן הרב כתריאל וחנה, פרחה בת מסעודה, אופירה ז"ל בת מאיר ויהודית יבדל"א, יעקב בן חנה ז"ל, יוסף כהן בן סעדה, צבי הרמן בן דוד, יוסף חי בן לאה ודוד, ר' חיים בן הרב משה ורחל למשפחת לוי זלה"ה, סיגל בת טונה, ענת בת בילי ז"ל **תנצב"ה.**

מעוניינים להנציח את יקירכם בעלון? חייגו אלינו 054-4477562

עטרת מרדכי לילדים

פרשת השבוע: חיי–שרה

עלון הילדים מבית מרן הגה"צ הראשל"צ הרב מרדכי אליהו זצוק"ל

חידושים בפרשה

שבת שלום ילדים יקרים,

פרשתנו פותחת ביום חייה של שרה אמנו:

"וַיִּהְיוּ חַיֵּי שָׂרָה מֵאָה שָׁנָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וְשֶׁבַע שָׁנִים שְׁנֵי חַיֵּי שָׂרָה" (כ"ג, א')

"'שני חיי שרה' - כולן שוין לטובה" (רש"י)

יש להבין: וכי כל שנות חייה של שרה היו לטובה? והרי חייה היו רדופים סבל ותלאות!

היא נלקחה לבית פרעה ולבית אבימלך, היא נעה ונדה ממקום למקום עם אברהם אבינו ע"ה, היו לה צרות עם הגר ואחר כך עם ישמעאל, ועד גיל תשעים היתה עקרה בלי שום תקווה ללדת – ואיך כל זה "שווין לטובה"?!

יש מפרשים, שכאשר אדם חי את כל שנותיו בצער אך בסוף חייו הכל מסתדר לטובה – נחשב לו כאילו כל שנותיו עברו עליו "לטובה".

אך יש לבאר באופן אחר: התורה מעידה על שרה אמנו שלמרות שעברה ייסורים וקשיים, לא הרגישה בהם קושי כלל, לא התייאשה ולא הצטערה, אלא היתה אומרת שכל מה שהקב"ה עושה הכל לטובה. משום כך כפלה התורה וכתבה: "שני חיי שרה" – היינו: "כולן שווין לטובה" בעיניה.

התורה באה ללמדנו, שצדקותה של שרה היתה כה גדולה עד שכל מה שעבר עליה לא עירער במאומה את אמונתה ואת דבקותה בהקב"ה. לכן כל שנותיה היו שווים לטובה. כך גם מצינו בגמרא (ברכות ס' ע"ב) על רבי עקיבא שהיה אומר: "הכל לטובה", וכן על נחום איש גם זו שהיה אומר: "גם זו לטובה" (תענית כ"א ע"א, סנהדרין ק"ח ע"ב).

מעשה רב

שְׁאֵלַת חָכָם חֲצִי תְּשׁוּבָה

סִפְּרָה נַעֲה נָבוֹן: אַבָּא שֶׁלִּי, הָרַב אֲהוּד גְּהָלִי זצ"ל, הָיָה תַּלְמִיד חָכָם גָּדוֹל, אַךְ לַמְרוֹת בְּקִיאוּתוֹ הָרַבָּה בַּתּוֹרָה וּבַהֲלָכָה, הוּא רָצָה לְחַנֵּךְ אוֹתָנוּ לִדְבֹּק בְּתַלְמִידֵי חֲכָמִים וְלִשְׁאֹל אוֹתָם שְׁאֵלוֹת.

לָכֵן, כַּאֲשֶׁר שָׁאַלְנוּ אוֹתוֹ שְׁאֵלוֹת בַּהֲלָכָה, מִדֵּי פַּעַם הוּא הָיָה מַפְנֶה אוֹתָנוּ לִשְׁאֹל בְּעַצְמֵנוּ אֶת הָרַב מָרְדְּכַי אֵלִיָּהוּ זצ"ל שֶׁגָּדַלְנוּ בִּשְׁכֻנוּת אֵלָיו.

כְּשֶׁאָחִי הַבְּכוֹר, עָמְקָם, הָיָה בֶּן שָׁלוֹשׁ בְּעֶרֶךְ, הוּא שָׁאַל אֶת אַבָּא שֶׁלִּי הַאִם מֻתָּר לוֹ לִרְכֹּב עַל אוֹפַנַּיִם בְּשַׁבָּת. אָבִי עָנָה לוֹ שֶׁזֹּאת שְׁאֵלָה גְּדוֹלָה וַחֲשׁוּבָה וּכְדַאי לָלֶכֶת וְלִשְׁאֹל אֶת הָרַב אֵלִיָּהוּ. זֶה אַף פַּעַם לֹא הָיָה פָּשׁוּט, כִּי סְבִיב הָרַב הָיוּ תַּלְמִידִים רַבִּים, וּכְדֵי לְהַגִּיעַ אֵלָיו הָיָה צָרִיךְ לָקוּם מֻקְדָּם בַּבֹּקֶר וּלְחַכּוֹת מִתַּחַת לְבֵיתוֹ אוֹ לְלַוּוֹת אוֹתוֹ אַחֲרֵי הַתְּפִלָּה אוֹ לְחַכּוֹת שָׁעוֹת אֶת הַשִּׁעוּר הַשָּׁבוּעִי. אַבָּא וְאָחִי הָלְכוּ אֶפּוֹא לִשְׁאֹל אֶת הָרַב, וַאֲנִי זוֹכֶרֶת אֶת הַהִתְרַגְּשׁוּת בְּכָל מִפְגָּשׁ כָּזֶה. תָּמִיד כְּשֶׁהָרַב אֵלִיָּהוּ הָיָה רוֹאֶה אִשָּׁה שֶׁרוֹצָה לִשְׁאֹל שְׁאֵלָה, אוֹ יֶלֶד אוֹ יַלְדָּה, הוּא הָיָה עוֹזֵב אֶת כֻּלָּם וּפוֹנֶה קֹדֶם כֹּל אֲלֵיהֶם.

כְּשֶׁאָחִי הִגִּיעַ אֶל הָרַב אֵלִיָּהוּ מֻרְגָּשׁ מְאוֹד וְשָׁאַל אוֹתוֹ אִם מֻתָּר לוֹ לִרְכֹּב עַל אוֹפַנַּיִם בְּשַׁבָּת, הֵשִׁיב לוֹ הָרַב תְּשׁוּבָה מַדְהִימָה וּמַעֲצִימָה: אִם אַתָּה כָּל כָּךְ בּוֹגֵר וְגָדוֹל כְּדֵי לִשְׁאֹל, אָז אַתָּה לֹא יָכוֹל לִרְכֹּב עַל אוֹפַנַּיִם בְּשַׁבָּת.

(מתוך אביהם של ישראל)

גדולים צדיקים

רבי שלמה אבן דנאן זצוק"ל

נוֹלַד בְּיוֹם שַׁבָּת קֹדֶשׁ ט' בְּסִיוָן תר"ח בְּפָאס שֶׁבְּמָרוֹקוֹ.

כְּבָר בְּיַלְדוּתוֹ נִכָּר כְּבַעַל זִכָּרוֹן מְיֻחָד וּבְמִדּוֹת טוֹבוֹת. בְּגִיל 10 הִתְיַתֵּם מֵאָבִיו, וְאִמּוֹ עוֹדְדָה אוֹתוֹ לְהַמְשִׁיךְ וְלִשְׁקֹד בַּתּוֹרָה.

בְּגִיל 16 הֵחֵל לִלְמֹד תּוֹרַת הַנִּסְתָּר, וּבְגִיל 18 הִדְרִיךְ נְעָרִים בְּלִמּוּד גְּמָרָא. בְּגִיל 21 הָחֱלִיטוּ דַּיָּנֵי הָעִיר לְצָרְפוֹ לָדוּן עִמָּהֶם. בְּשָׁנַת תר"ס הוֹצִיא לָאוֹר אֶת סִפְרוֹ "אָשֵׁר לִשְׁלֹמֹה". בְּשָׁנַת תרע"ט מָנָה ע"י מֶמְשֶׁלֶת רַבָּאט, אוּלָם אַחַר שְׁנָתַיִם עָקַר גַּעֲגוּעָיו לְעִיר מוֹלַדְתּוֹ, הִתְפַּטֵּר. בְּשָׁנַת תרפ"ב הִגִּיעַ עִם בֵּתּוֹ לָעִיר מֶרְסִי שֶׁבְּצָרְפַת כְּדֵי לִמְצֹא מְזוֹן לְמַחֲלָתָהּ. וּבְיוֹם כ"ח אָב נִפְטְרָה, וְשָׁם נִקְבְּרָה. עֵקֶב הַצַּעַר הַגָּדוֹל אַף רַעְיָתוֹ הָרַבָּנִית חָלְתָה, וּבְיוֹם שַׁבָּת כ"ג סִיוָן תרפ"ו נִפְטְרָה גַּם הִיא לְבֵית עוֹלָמָהּ. בְּיוֹם כִּפּוּר בְּשָׁנַת תרפ"ט דָּלַג בְּתְפִלַּת 'כָּל נִדְרֵי' עַל הַפִּיסְקָא 'מִיּוֹם הַכִּפּוּרִים הַזֶּה עַד יוֹם הַכִּפּוּרִים הַבָּא שֶׁיָּבוֹא עָלֵינוּ לְשָׁלוֹם', וְאָכַן בְּתְחִלַּת חֹדֶשׁ חֶשְׁוָן חָלָה, וְנִתְרַפֵּא, אַךְ שׁוּב חָלָה. בְּמֶשֶׁךְ כָּל הַשָּׁבָת הָיוּ שִׂפְתוֹתָיו מְמַלְמְלוֹת, וּבְמוֹצָאֵי שַׁבָּת רָמַז לְבָנָיו שֶׁיְּזַדְּרְזוּ לַעֲרֹךְ הַבְדָּלָה. וְכֶעֱבֹר זְמַן קָצָר נִפְטַר.

בכ"ח חֶשְׁוָן יוֹם פְּטִירָתוֹ. זכותו תגן עלינו. אמן

חידות

1. בְּכַמָּה כֶּסֶף קָנָה אַבְרָהָם אָבִינוּ אֶת הַשָּׂדֶה שֶׁבּוֹ נִמְצֵאת מְעָרַת הַמַּכְפֵּלָה?
2. לְאָן נִשְׁלַח עֶבֶד אַבְרָהָם לְמְצֹא אִשָּׁה לְיִצְחָק אָבִינוּ?
3. הַאִם יִצְחָק וְרִבְקָה הָיוּ קְרוֹבֵי מִשְׁפָּחָה? אִם כֵּן-אֵיךְ?
4. אֵילוּ מַתָּנוֹת נָתַן הָעֶבֶד לְרִבְקָה?
5. כֵּיצַד מִכְּנָה הָעֶבֶד אֶת רִבְקָה, בְּדִבְרָיו לְלָבָן?
6. אֵילוּ מַתָּנוֹת נָתַן הָעֶבֶד לַאֲחֵי רִבְקָה וְלְאִמָּהּ?

בדיחה

- לָמָּה חִפּוּשִׁית מֹשֶׁה רַבֵּנוּ זָכְתָה בַּתַּחֲרוּת? כִּי הָיוּ לָהּ הַכִּי הַרְבֵּה נְקֻדּוֹת! ☺
- אִישׁ אֶחָד עָלָה לְאוֹטוֹבּוּס. שׁוֹאֵל אֶת הַנַּהַג: "הָאוֹטוֹבּוּס הַזֶּה יָשִׁיר"? הַנַּהַג עוֹנֶה: "בִּשְׁבִילְךָ הוּא גַּם יִרְקֹד"! ☺

את התשובות יש לשלוח עד יום שלישי למייל ateretme@gmail.com

או להניח בתיבה המוגנת בחצר בית הכנסת רחוב הצבעוני 2 רחובות

לבירורים 08-9397933

בין הפותרים תערך הגרלה
אחת לחודש על כרטיס ספר
ע"ס 50 ש"ח